

Menneet mäet

Kertomus Espoon mäkihyppykulttuurista

Ruotsinkieliset toivat mäkihyppyharrastuksen Espooseen Länsi-Uudellamaalla sijaitsevasta Fiskarsista, jonne oli rakennettu suuri hyppyrimäki jo 1950-luvun puolivälissä. Sen jälkeen rakennettiin ensimmäinen pieni mäki Soukansalmeen.

1959 Suvisaaren Bergön rinteeseen pystytettiin ensimmäinen ”kunnollinen” mäki. Talkootyönä rakennettiin korkea torni ja myöhemmin puinen alamäki ja pieni mökki. Tästä Skärgårdens Vänerin nuoret aloittivat kymmenisen vuotta kestäneen mäkihyppyharrastuksensa. Ensimmäisen kilpailun yleisen sarjan voittaja oli Hans Lindstedt, joka aiemmin oli muuttanut Fiskarsista Espooseen. Hänen voittohyppynsä kantoi kokonaista 18,5 metriä.

Suvisaaristossa oli hyppääjiä kaikkiaan pari kymmentä. Kilpailutoiminta oli aktiivista, ja ahkerasti vierailtiin myös ruotsinkielisen rannikko-seudun muissa mäissä. Niitä oli Porvoossa, Hengelbyssä, Tammisaaresa, Fiskarsissa ja Pohjanmaalla. Menestyksekkäitä ruotsinkielisiä hyppääjiä oli vain siellä missä oli hyvä ja tarpeeksi iso mäki, toisin sanoen Pohjanmaan Vöyrissä, missä kerran pidettiin jopa mäkihyppyn SM-kilpailut.

Iso mäki puuttui

Auttamattomasti liian pieneksi osoittautuneeseen Suvisaaren mäkeen loppui monen pojan hyppytaidon harjoitus. Muutama harva jatkoi pääkaupunkiseudun suuremmissa mäissä, Kilossa ja Herttoniemessä, mutta nekin jäivät nopeasti liian pieniksi. Tästä syntyikin koko pääkaupunkiseudun mäkihyppyharrastuksen kompastuskohta: isä mäki puuttui. Vain harva pääkaupunkiseudulla koko ikänsä asunut on voinut kehittyä valtakunnallisesti hyväksi hyppääjäksi.

Skärgårdens Vänerien mäkihyppyharrastuksen painopiste oli kuitenkin muualla kuin taidokkaassa hyppäämisessä tai voittamisessa: Suvisaaren hiihtokisat muodostuivat paikalliseksi kansanjuhliksi. Hyppyrimäki ja mäenlaskuharrastus liittyivät tiiviisti laajempaan nuorisoseura- ja jopa kotiseututoimintaan.

Mäki paloi 1960-luvun puolivälissä. Sen jälkeen vain muutama hyppääjä

vain muistot ja alastolorinteet on enää jäljellä niistä mäkioktien lähtöalustoista, joilta vielä 1960-luvulla ponnahteli ahkerasti parhaimmillaan viitisenkymmentä espoolaispoikaa. Kilpailutoiminta oli hyvin aktiivista ja hyppyrimäet olivat myös ulkoilijoiden kiintopisteitä. Niiden luokse hiihrettiin tai käveltiin kilpailijoita kannustamaan tai harjoitushyppäjä seuraamaan.

Hyppyrimäkiä oli Suvisaaristossa, Kilossa, Sovallassa ja myös Lauttasaaren mäki oli espoolaisten ahkerassa käytössä. Tunnetuimpia espoolaishyppääjiä olivat kilon pojat Juhani Puranen, Markku Maatela, Jukka Anttolainen ja Topi Kaarakoinen. Espoon molemmat hyppyseurat, Kilo Idrottsförening ja Skärgårdens Väner i Esbo, olivat ruotsinkielisiä, mutta hyppääjissä oli sekä suomenettä ruotsinkielisiä.

Espoon uljain ja samalla vaarallisin hyppyrimäki — Kilon Monikossa sijainnut mäki. Paikka on aivan Leppävaaran kartanon lähisyydessä. Mäen erikoisuutena oli noin 4 metriä korkea hyppyrin eli nokka. Mäkeä ylläpiti Kilo IF. Seuran ruotsinkielisyydestä huolimatta oli hyppääjäkaarti lähes kauttaaltaan suomenkielisiä. Mäen huippukausi oli n. vuosina 1966—1968.

jatkoi harrastustaan Lauttasaaren Kilon ja Herttoniemen mäissä.

Kilon mäki suurin

Pian Suvisaaren mäen valmistut alkoi Keski-Espoossa, Kilossa, vii mäkihyppyinnostus. Monikon riiti oli havaittu oivalliseksi mäenlaskuteeksi ja siellä alettiin 1960-luvun alussa hypätä jo ennen kuin tornia edes rakennettu. Kilpailujakin pitiin tornittomassa mäessä. Ensimmäisten muistikuvieni mukaan Kilon mäki oli tuolloin varsin omituinen. Torniton ylämäki oli pitkä ja loiva alamäessä oli useita kumpuja. Kilon mäessä pidettiin iltakilpailuja ja valaistu vain muutamasta pisteestä. Nokan kohdalta ja tavallisella lamella alamäen keskipesteistä.

Paikallinen harrastusinto sai jatkunsa 1960-luvun alkupuolella, jolloin Kilo IF tunnusti paikalle ison hyppyrimäen, jossa mäkiennätys oli noin 45 metriä. Mäen torni oli alamäkeen nähden ylivoimainen ja aina oli vaarana hyppääjän tulla ulos koko mäestä. Muutamia nettomuksia sattuiinkin.

Kilon mäessä hyppääjä pääsi oikeaan lentoon. Kilo IF:ään liittyivät monet melko hyvät suomenkieliset hyppääjät, joista suurin osa opetellut hyppytaidonsa jossain muualla. Mäkihyppy tuotiin nimenomaan ”valmiina” Espooseen. Kilon hyppääjät osallistuivat kansallisiin kilpailuihin eri puolilla maata ja kehittyivät taidoissaan kohtalaisen hyväksi.

Myös suvisaarelaishyppääjät osallistuivat säännöllisesti Kilon mäen kilpailuihin. Kilon ison mäen vieressä rakennettiin pieni mäki, jossa nuoret oppivat ja jossa hypätäkin sääolosuhteiden estäessä isomman mäen käyttöön. Isossa mäessä pienikin sivutuuli oli vaarallinen, ja kielillä siinä saattoi liukua liian pitkälle.

Kilon mäen kohtalonkysymykset muodostuivat mäen huonot omistajat ja huono sijainti harvaan asutulla seudulla. Käyttäjien suosio vaikutti myös se, että mäkeä ylläpidettiin seura oli ruotsinkielinen, kun taas valtaosa hyppääjistä oli suomenkielisiä. Kielikysymys vaikutti siihen, ettei mäki missään vaiheessa päässyt muuten kuin lähiseudun mäenlaskijoiden suosioon. — Toissijaiset seikat vaikuttivat siis siihen, että hyppääjä